

8.-10.9.2023

KOTISEUTUMME: REILUSTI, ROHKEASTI JA
RAKKAUDELLA

VALOKUVAT JA TAITTO: KOTKAN KAUPUNKI

Kotka – Reilu, Rohkea ja Rakas

Toivotan Teidät kaikki tervetulleiksi juhlimaan Valtakunnallisia Kotiseutupäiviä Merikaupunki Kotkassa. Kotka on ollut kotiseutu monenlaisille ihmisille ja kansakunnille koko historiansa aikana. Kaupungillamme on ollut suuri merkitys monenlaisissa tapahtumissa niin sodan kuin rauhan aikana. Kotkan ympärillä oleva meri on niin yhdistänyt kuin erottanutkin kansakuntia toisistaan aikakausien eri vaiheissa.

Kaupungin edustalla käydyt meritaistelut 1790-luvun taitteessa ovat edelleen suurimmat Itämerellä käydyt merisodat. Tuolloin Kotka oli linnoituskaupunki, jossa asukkaita oli enemmän kuin esimerkiksi silloisessa Helsingissä. Olemme siis olleet historian keskipisteessä jo ennen Suomen itsenäistymistä.

Myöhemmissä vaiheissa Kotkaa on kutsuttu muun muassa ”savolaisten amerikaksi”. Tämä tapahtui silloin, kun alueemme alkoi teollistua vahvalla tavalla. Tällöin ilmeisen monet savolaiset kuten myös muilta seuduilta tulleet ihmiset löysivät uudeksi kotiseudukseensa Kotkan. Ja hyvin valitsivatkin, ei ollut syytä lähteä Atlantin taakse, kun työtä, toimentuloa, kulttuuria ja muuta elämää löytyi yhdestä Itämeren merkittävimmästä satamakaupungista, Kotkasta.

Tänä päivänä kaupunkimme on tunnettu parhaiten satamista, merestä, puistoista sekä jokimaisemista. Paitsi, että satamamme ovat erittäin vahvasti toimineet koko Suomen vientikanavana, niin samalla ne ovat tuoneet alueellemme kansainvälisyyttä ja kulttuuria runsain mitoin. Voimme hyvällä omalla tunnolla sanoa, että Kotka on ollut ja on myös jatkossa kotiseutu monelle kansainväliselle toimijalle.

Kaupungin arvojemme mukaan Kotka on reilu, rohkea ja rakas kaupunki, joka johdattaa luokseen asukkaita, matkailijoita ja yrityksiä upealla ympäristöllään, jatkuvan oppimisen edellytyksillä ja vahvalla yhteisöllisyydellä. Satsaamme vahvasti koulutukseen ja osaamiseen sekä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin. Tarjoamme tasokasta asumista ja luonnonläheisiä liikuntamahdollisuuksia. Kaupunkimme on hyväntuulisen kulttuurin ja tapahtumien kotisatama, joka kiinnostavine reitteineen kutsuu kohtaamaan. Kotkaa ei turhaan kutsuta Pohjolan puistopääkaupungiksi.

Kotiseutumme on kansainvälinen ja vastuullinen kaupunki, jonka tulevaisuutta rakennamme sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävästi. Meillä on kaupunki, jota emme voi unohtaa, vaikka välillä kävisimmekin kokeilemassa siipiämme maailmalla – tätä on Miä ❤️ Kotka -kotiseuturakkaus.

Toivotan kaikki tervetulleiksi tutustumaan sekä nauttimaan aidon satama- ja merikaupungin tunnelmaa. Kotka on väylä uusiin mahdollisuuksiin ja nauttikaa olostanne vieraanamme.

ESA SIRVIÖ

Kotkan kaupunginjohtaja

Kuva: Tarmo Pääjoki

Kotkassa järjestettävien valtakunnallisten kotiseutupäivien teema on heijastuma siitä, miten kotkalaiset kohtaavat kotiseutunsa yhdessä: "Kotiseutumme: reilusti, rohkeasti ja rakkaudella".

Muualta saapuva saattaa kysyä: "Milläs sen todistat?"

Samaa pohdimme Kotiseutuliiitossa kymmenen vuotta sitten: "Miten ihminen voi osoittaa ja todistaa paikkakuntarakkautta?" Huomasimme silloin erään paikallislehden kuvassa kotiseututatuoinnin ja ymmärsimme. Siksi totesin tuolloin haastattelussa, että aikoinaan erityisesti merenkulkijoille tyypilliset, mutta sittemmin yleistyneet: "Tatuoinnit ovat voimakas manifestaatio. Kotiseudun määritteleminen on vaikeaa, se ei ole pelkkä paikka. Kotiseudun voi nähdä hyvin eri tavalla: jollekin se on kotikirkko, vaakuna, tai kotitalo, joillekin se voi olla äidin kuva." Keräsimme liiton kotisivuille joukon kotiseututatuointeja, joista yksi oli sääreen tehty Kotkan näyttävä värillinen vaakuna. Vaakuna on kaksi vuotta kaupunkia nuorempi, mutta se uudistettiin nykyiseksi 1954. Vaakunan selitys kuuluu: "Sinisessä kentässä kultainen luonnollinen kotka siivet koholla, seisoen ristikkäin olevalla ankkurilla ja Merkuriuksen sauvalla, jotka molemmat ovat hopeisia." Ankkuri kuvaa Kotkaa satamakaupunkina ja Merkuriuksen siipiparinen ja kaksikäärmeinen sauva ilmentää kauppaa ja talouselämää. Kotka upeine puistoineen on parhaimmilla kesällä, jolloin edellä mainitun kaltainen tatuointi näkyy reilusti ja viestii rohkeasti kotiseuturakkaudesta!

Nämä Kotkan päivät ovat 75. valtakunnalliset kotiseutupäivät, sillä ensimmäiset pidettiin jo Kotiseutuliiiton perustamisvuonna 1949. Elämme siis liiton 75-vuotisuuden aattovuotta.

JANNE VILKUNA

Suomen Kotiseutuliiiton valtuuston puheenjohtaja

P.S. Yllä mainitun kotiseututatuoinnin näet täältä,
[Kotiseutuliiitto.fi/toiminta/ilmiot/kotiseututatuoinnit](https://kotiseutuliiitto.fi/toiminta/ilmiot/kotiseututatuoinnit)

Kohdista
älypuhelimesi
kamera koo-
diin ja katso
tatuoinnit!

Reilu, rohkea ja rakas kotiseutu – kotiseutua eletään tunteella ja järjellä

Tämän vuoden kotiseutupäivien tunnuslauseesta löytyy tärkeitä sanoja. Päiviä isännöivän Kotkan kaupungin ”reilu, rohkea ja rakas” -tunniste kuvaa hienosti kotiseutuun ja sen olemukseen liittyviä tunteita. Kotiseutu on vahvasti tunneasia, mutta on se myös järkiasia, joka liittyy kaikinpuoliseen hyvinvointiin, toimivaan arkeen ja toimeentuloon.

Reiluus ja kestävyys liittyvät toisiinsa elimellisesti: kaupunkeja ja kotiseutuja on tärkeää kehittää kohti kestävämpää elämäntapaa ja ympäristöä – ja siinä on pidettävä kaikki mukana. Kotiseutuliiton tavoitteiden mukaan kaikilla on oikeus turvalliseen ja hyvään elämään kotiseudullaan. Ajattelemme, että jokaisella on oikeus osallistua ja vaikuttaa asuinpaikkansa kehittämiseen. Koko yhteiskunnan tasolla yhteiseksi koettu kotiseutu vahvistaa demokratiaa ja hyvinvointia. Lähidemokratian ja asukasvaikuttamisen uusilla toimintamuodoilla voidaan lisätä sitoutumista omaan kotipaikkaan ja edistää osallisuuden, reilun kuulluksi tulemisen ja siten kuulumisen kokemusta – ja tässä kotiseututyöllä on arvokas ja ansiokas roolinsa.

Kotiseudulla aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö ovat saumattomasti yhtä. Ylisukupolvinen muisti ja monenlaiset tarinat tarjoavat kiinnekohtia ja auttavat myös uusien asukkaiden kotoutumisen edistämisessä ja juurien kasvattamisessa. Ihmiset, tarinat ja paikat, kerrokselliset kulttuuri- ja luonnonympäristöt ovat

kotiseuturakkauden sytykkeitä. Hyvinvointi syntyy kuulumisen ja liittymisen kokemuksista, yhteisöllisyydestä: ymmärrys kuulumisesta sukupolvien ketjuun antaa voimavaroja ja vahvistaa kaikinpuolista resilienssiä sekä sitoutumista kotiseudun vaalimiseen ja kehittämiseen.

Rohkeus arvona kannustaa altistumaan myös uusille asioille ja uusille ihmisille. Se on sukua uteliaisuudelle elämänasenteena. Se sopii hyvin Kotkaan, joka merellisenä kaupunkina on aina ollut avoin sataman tai teollisuuden mukanaan tuomille asioille, ilmiöille ja ihmisille. Rohkeutta on nähdä ja kokea myös kotiseudun kulttuuriperintö kestävän yhteiskunnan aitona voimavarana. Kotiseutuylpeyttä rakennetaan nostamalla näkyväksi paikallisia vahvuuksia ja omaleimaisuutta kansallisessa kehityksessä samalla kun ollaan avoimia kansainvälisyydelle.

Kotkaan on aina mukavaa tulla: se mikä on rakas ja perinnöltään rikas kotiseutu täällä asuville, on satunnaiselle kävijälle monipuolinen, omaleimainen ja historialtaan kiehtova, meren, sataman, teollisuuden, linnoitusten ja upeiden puistojen kaupunki. Omankin elämäni tarinoilla on liittymäkohtia Kotkaan ja Kymenlaaksoon, vaikka olenkin lähtöisin pohjoisesta, Tornioista ja Oulusta. Kotkassa ja Karhulasassa asuneen sisaren kautta sain teininä ensimmäiset kosketukset Kotkaan ja sen merelliseen perintöön. Sisarten purjehdusharrastuksen myötä sain unohtumattomia muistoja mm. rantautumisesta ukkosmyrskyssä Kaunissaareen. Sitten olen säännöllisesti liikkunut Kymenlaaksossa puolison suvun juurilla löytöretkeillen. Ja lopulta nykyisen työni kautta on solmiutunut uudenlainen suhde Kotkaan: Museoviraston tärkeä tehtävä on toimia kulttuuriperinnön asiantuntijana, viranomaisena ja monenlaisten palveluiden tuottajana ja alan kehittäjänä. Museovirastoon kuuluvan Suomen kansallismuseon museoperheen tärkeä osa on Suomen merimuseo ja merikeskus Vellamo palveluineen. Yhteistyö Kotkan kaupungin kanssa sujuu mutkattomasti ja hedelmällisesti tuottaen kaupunkiin aidosti vetovoimaa. Tuorein ihastukseni kohde on Sunilan tehdasyhdyskunta, jota virastossa valmistellessa yhdeksi kohteeksi Suomen seuraavaan maailmanperintöesitykseen otsikolla Alvar Aallon humaani arkkitehtuuri. Kaikki tämä yhteistyö on antanut myös näköalan Kotkan vahvaan kehittymiseen, jossa kulttuuriperinnöllä on tärkeä paikkansa. Sitä on ilo seurata. Toivotan kaikille antoisia kotiseutupäiviä 2023!

TIINA MERISALO

Pääjohtaja, Museovirasto

KOTISEUTUPÄIVIEN OHJELMA

PERJANTAI 8.9. "ROHKEASTI KOTKAAN"

- 10.00–15.00 Kotiseutuarkisto avoinna yleisölle, kierrokset alkavat tasatunnein pääkirjaston aulasta, Kirkkokatu 24
- 10.00–18.00 Kotiseutumarkkinat, Satama Areena
- 10.00–17.00 Merikeskus Vellamon näyttelyt avoinna
- 10.00–18.00 Ilmoittautuminen ja tapahtumainfo, Satama Areena
- 10.30–11.30 **Keskustelukammari:** Ulkosaariston perinne, Ruuma, Merikeskus Vellamo
- 10.30–11.30 **Keskustelukammari:** Satama ennen ja nyt, Auditorio, Merikeskus Vellamo
- 10.30–11.30 **Keskustelukammari:** Miltä teollisuus tuntuu, Opetustilat Ahti ja Kaija, Merikeskus Vellamo
- 13.00–14.30 **Avajaisseminaari:** Rakkaudesta kotiseutuun; vapaaehtoiset ja kotiseuturakkaus, Satama Areena
- 14.00–18.00 "Kotka Rankki ohutta yläpilveä" -opastettu meriretki Rankkiin, jossa kävelykierros ja sotkukahvit M
- 14.30–15.00 Kahvitauko avajaisseminaarin osallistujille, Satama Areena
- 15.00–16.00 **Keskustelukammari:** Satama Areenan arkkitehtuuri: arkkitehti Samuli Woolston, arkkitehtitoimisto ALA Oy, Satama Areena
- 15.00–16.45 **Keskustelukammari:** Kotiseutusuhde ja osallisuuden moninaiset tarinat, Auditorio, Merikeskus Vellamo
- 15.00–16.45 **Kuntakammari:** Rakennettua perintöä inventoimassa: mikä meille on tärkeää? Opetustilat Ahti ja Kaija, Merikeskus Vellamo
- 15.00–16.45 **Kaupunkipaahtimo:** Puistot kuntalaisten voimavarana, Ruuma, Merikeskus Vellamo
- 16.00–16.45 Satama Areenan kätköissä -opastettu kierros M
- 16.00–17.30 Minun Kotkani, kotikaupunki nykykirjallisuuden silmin Kirjallisuusaiheisen tietokilpailun palkintojen jako "Uusi suomalainen essee 2024" -valtakunnallisen esseekirjoituskilpailun julkistaminen, Kaupunginkirjaston stage, Kirkkokatu 24
- 17.00–19.00 Nuokkarikierros alueen toimitiloihin, lähtö Messin pihalta, Kirkkokatu 22

- 17.30–18.30 "Kotka, rakkaani" – runo- ja lauluesitys, Teatteriryhmä Kimara, Galleria Uusikuva, Satamakatu 9
- 19.00–20.30 Kotiseutupäivien avajaiset ja kaupungin vastaanotto, Merikeskus Vellamon venehalli, kutsuvieraille ja Kotiseutupäiville osallistujiksi ilmoittautuneet
- 21.00–22.30 Jazz-konsertti "Mestarit ja kisällit", juontaja Antero Kekkonen Ravintola Kairo M

LAUANTAI 9.9. "REILUSTI KOKO PÄIVÄ KOTKASSA"

- 8.30–10.00 Kotiseutuliiton vuosikokouksen valtakirjojen tarkistus, Satama Areena
- 9.00–9.45 Satama Areenan kätköissä -opastettu kierros M
- 9.00–17.00 Kotiseutukierrokset ja kotiseutua kävellen M **
- 10.00–11.30 **Keskustelukammari:** "Kotkan ilmapuolustuksen taistelupaikat 1939–1944", Auditorio, Merikeskus Vellamo
- 10.00–12.00 Kotiseutuliiton vuosikokous, Satama Areena
- 10.00–15.00 Kotiseutuarkisto avoinna yleisölle, kierrokset alkavat tasatunnein pääkirjaston aulasta, Kirkkokatu 24
- 10.00–17.00 Merikeskus Vellamon näyttelyt, Kohtalona Ruotsinsalmi -opastuksia M **
- 10.00–18.00 Kotiseutumarkkinat, Satama Areena
- 10.00–18.00 Ilmoittautuminen ja tapahtumainfo, Satama Areena
- 11.00–14.00 Kansallispukujen tuuletus, Merikeskus Vellamo ja Satama Areena
- 11.00–16.00 Langinkosken keisarillinen kalastusmaja avoinna yleisölle, Kymijoki M
- 12.00– Kotkan kansantanssijat tanssittavat kotiseutupäivien yleisöä, Merikeskus Vellamo
- ~~12.00–15.00 Risteily kaljaasi Vivanilla: Kotkan historiaa ja nykypäivää, lähtö Kantasatama. PERUTTU.~~
- 13.00–14.30 **Keskustelukammari:** monikulttuurisuus ja kotiseuturakkaus, Satama Areena
- 16.00–16.45 Satama Areenan kätköissä -opastettu kierros M
- 19.00–22.00 Kotiseutugaala kutsuvieraille ja Kotiseutupäiville osallistujiksi ilmoittautuneet M

SUNNUNTAI 10.9. ”RAKKAUDESTA KOTKAAN”

9.00–11.00	Veneretki Kuutsalon ympäri, lähtö ja paluu Kantasatama M
10.00–15.00	Kotiseutukierrokset ja kotiseutua kävellen M **
10.00–15.00	Tapahtuma-info, Satama Areena
10.00–15.00	Kotiseutumarkkinat, Satama Areena
11.00–11.45	Satama Areenan kätköissä -opastettu kierros M
12.00–12.30	Kotkalaisen kirjallisuuden päivä: Kukkien lasku kirjailija Toivo Pekkasen haudalla, Kirkkokatu 24
13.00–14.30	Jumalanpalvelus Kymin kirkossa, josta seppelpartio sankarihaudalle ja kirkkokahvit Kymin kirkon aulassa
15.00	Kotkalaisen kirjallisuuden päivä: Sapokan satoa, kesän Sapokan runotuokioiden kotkalaisrunoilijat esitellään tekstinäyttein, Teatteriryhmä Kimara, Nelosteatteri, Satamakatu 4

M maksullinen

** erikseen ilmoitettuna ajankohtana

MUUTOKSET MAHDOLLISIA

Kohdista älypuhelimesi kamera koodiin ja katso ohjelma osoitteessa

Kotka.fi/kotiseutupaivat/ohjelma

**RETKET JA
KIERROKSET**

***Linja-autokierroksille ja -retkille lähtö Kantasatamasta, Satama Areenan edustalta.
Kävelyretkien ja veneretkien lähtöpaikat ilmoitettu erikseen.
Maksu ilmoittautumisen yhteydessä Satama Areenalla.***

PERJANTAINA 8.9.

11.30, 12.30 ja 14.30 Opastus Puun vuoro -näyttelyyn, 0–14 €

Kokoontuminen Merikeskus Vellamon aulaan, pääsymaksun hinnalla: 14 €/9 €/ Museokortti/alle 18-vuotiaat maksutta. Max. 25 osallistujaa/opas. Esteetön.

14.00–18.00 Kotka-Rankki ohutta yläpilveä -veneretki, 45 €

Rankki tunnetaan merisäätiedotuksesta "Kotka Rankki – ohutta yläpilveä".

Ohut yläpilvi ei ole vain legendaa vaan myös vallitsevin säätila Rankissa.

Rankki oli alun perin osa venäläisten perustamaa merilinnoituksen puolustuslinjaa, joka rakennettiin Pietarin kaupungin suojaksi. Vuonna 1916 saarelle oli sijoitettuna raskasta rannikkotykistöä ja Venäjän armeijan kasarmeja. Suomen itsenäistyttyä vuonna 1917 saaresta tuli osa Suomen puolustusta. Linnakesaarella voit nauttia monipuolisesta luonnosta, kiehtovista historian tarinoista ja upeista merimaisemista. Selkeällä säällä näet Venäjän puolelle Suursaareen. Lähtö kahvila Tulikukon edestä Sapokassa.

16.00–16.45 Satama Areenan kätköissä -kävelykierros, 14 €

Kokoontuminen Satama Areenan aulaan, korttimaksu paikan päällä, max. 25 osallistujaa. Esteetön.

17.30–19.00 Kirjailijoita ja kulttuuria kirkon korttelissa, kävelykierros, 10 €

"Jokaista päivää seuraa yö, jokaista iloa varjostaa murhe." Tämän lauseen kirjoitti Toivo Pekkanen 70 vuotta sitten Lapsuuteni-romaanin ja samana vuonna syntyi Raija Siekkinen. Kierroksen aikana tulevat tutuiksi kotkalaiset kirjailijat eri vuosikymmeniltä aina tähän päivään, samoin kuin Kotkan kirkon ympäristön arkkitehtuuri. Kierros päättyy Korkeavuorenkadulle sarjakuvataiteilija Marko Turusen Superturunen-sarjakuvapuotiin. Hän on yksi Suomen tunnetuimmista sarjakuvataiteilijoista maailmalla. Lähtö: Toivo Pekkasen hautamuistomerkki Kotkan kirkon vieressä, hinta 10 €/hlö, min. 12 henkilöä ja max. 25 osallistujaa.

LAUANTAINA 9.9.

9.00–9.45 Satama Areenan kätköissä -kävelykierros, 14 €

kokoontuminen Satama Areenan aulaan, korttimaksu paikan päällä, max. 25 osallistujaa. Esteetön.

9.00–10.00 Aamukävelylle Katariinan polkua Katariinan Meripuistoon, 10 €

Lähellä merenrantaa voit kävelyn aikana nähdä osia Ruotsinsalmen linnoituskaupungin jäänteistä ja kuulla tarinoita niihin liittyen. Lähtö: Meriniemen ravintolan edestä, hyvät kävelykengät, matka n. 1,5 km. Min. 6 ja max. 25 osallistujaa.

10.00–12.30 ja 13.00–14.30 Saarelta saarelle Kotkan kierros linja-autolla, 15 €

Kierroksella tutustutaan 2,5 tunnin aikana monipuolisesti Kotkan ja Karhulan alueisiin sekä Alvar Aallon Sunilaan. Kierroksen aikana tulevat tutuiksi saaret, satamat, kotkalaiset, kymiläiset ja karhulalaiset. Sunilassa pysähdytään sellutehtaan tehtaanjohtajien entisessä kodissa Kantolassa.

11.30, 12.30 ja 14.30 Opastus kohtalona Ruotsinsalmi -näyttelyyn, 0–14 €

kokoontuminen Merikeskus Vellamon venehallin kohtaamispaikalle, pääsymaksun hinnalla: 14 €/9 €/Museokortti/alle 18-vuotiaat maksutta. Max 25. osallistujaa. Esteetön.

PERUTTU 12.00–15.00 Risteily kaljaasi Vivanilla, 35 €

Oppaana Antero Kekkonen, joka kertoo Kotkan historiasta ja nykypäivästä. Lähtö Kantasatamasta, ilmoittautumiset Kotka-seura hannu.marttila@kymp.net

14.30–15.30 Suomen suurin yleissatama, linja-autokierros, 10 €

Kierroksella tutustutaan Suomen suurimman yleissataman Mussalon satamanosaan, jossa sijaitsee Suomen suurin ja yksi Itämeren vilkkaimmista konttiterminalleista. Mussalossa käsitellään myös paljon metsäteollisuuden tuotteita ja se onkin suurin satamassa konttitettavan sahatavaran, sellun ja paperin keskittymä Suomessa. Konttiterminalin lisäksi Mussalossa on myös terminaalit nestemäisen ja kuivan irtotavaran käsittelyyn sekä laajat varasto- ja teollisuusalueet, jotka monipuolistavat sataman osan toimintaa.

13.00–15.00 Haminan ympyräkaupunki ja linnoitus, linja-autoretki, 20 €

Haminan erikoisuuksia ovat ympyräasemakaava linnoituksen sisällä, maailmanluokan Hamina Bastioni – tapahtuma-areena, sekä kansainvälinen, värikäs historia. Haminan keskustassa on ympyräkatujen lisäksi varuskunta ja aktiivinen satama toimii porttina maailman vesille.

13.00–15.00 Kyminlinna, linja-autoretki, 20 €

Kotkan Hovinsaaren pohjoisosassa sijaitseva viisikulmainen kaponieerilinnitys Kyminlinna rakennettiin osaksi Kustaa III:n sodan jälkeen rakennuttamaa Kaakkois-Suomen linnoitusjärjestelmää. Sen tarkoitus oli suojata tärkeää Kuninkaantien kauppaväylää ja se muodosti nykyisen Kotkansaaren alueella sijainneen Ruotsinsalmen merilinnituksen kanssa kaksoislinnituksen.

13.00–17.00 Salpalinjamuseo Miehikkälässä, linja-autoretki, 30 €

Lähdettyämme Kotkasta sivuutamme Haminan kaupungin ja ajamme yhteensä n. 70 km itään pääkohteeseemme, Salpalinja-keskukseen Miehikkälässä. Salpalinja on rakennettu itärajamme turvaksi talvisotaa seuranneen välirauhan aikana v. 1940–1941 ja rakentamista jatkettiin vielä kesällä 1944 Neuvostoliiton aloitettua suurhyökkäyksen Karjalan kannaksella. 12 km pitkä Salpalinja on vahvimpia ja parhaimmin säilyneitä toisen maailmansodan aikaisia linnoitusketjuja Euroopassa. Salpamuseossa näemme n. 15 minuutin pituisen filmin tämän puolustuslinjan rakentamisesta, tutustumme näyttelyihin ja kuljemme opastetusti ja/tai/sekä omatoimisesti rapakivikalliomaastossa Salpapolulla tutustuen korsuihin, linnoituslaitteisiin, esteisiin ja hautoihin. Salpamuseolla on myös kahvila ja museokauppa.

15.30–17.00 Taiteellinen puistokierros kävelen, 10 €

Lanu, Reichstein, Pyykkö – Kotkansaarella voit nauttia taiteesta ja palkituista puistoista samaan aikaan. Kierroksella kuljetaan oppaan johdolla kolmen puiston kauniissa maisemissa taideteokselta toiselle. Jokaisella teoksella on oma tarinansa ja puistoilla historiansa. Lähtö Toivo Pekkasen puisto, Koulukadun ja Keskuskadun kulma, reitti on esteetön, pituus n. 1 km, min. 10 osallistujaa

16.00–16.45 Satama Areenan kätköissä -kävelykierros, 14 €

Kokoontuminen Satama Areenan aulaan, korttimaksu paikan päällä, max. 25 osallistujaa. Esteetön.

SUNNUNTAINA 10.9.

9.00–11.00 Veneretki Kuutsalon ympäri, 35 €

Kuutsalon asutushistoria ulottuu aina 1500-luvulle asti. Saarelaisten elinkeinoja ovat vuosien saatossa olleet mm. kalastus, merenkulku, hylkeenpyynti ja luotsaus. Tänä päivänä saarella asuu vakiasukkaita noin 15 ja asumuksia on yhteensä 550, joista 81 vanhoja taloja ja loput mökkejä. Lähtö Kantasatama. Ilmoittaudu: [Kuutsalo.fi/tuote/kuutsalon-ympariristeily-2-tuntia-10-9-2023/](https://kuutsalo.fi/tuote/kuutsalon-ympariristeily-2-tuntia-10-9-2023/)

10.00–12.30 Joelta kirkolle – kotkalaisuuden alkulähteillä, linja-autoretki, 15 €

Kierroksella ajetaan Karhulan Jokipuistoon, jossa kuullaan joen merkityksestä Karhulan kehitykselle ja palkitun puiston tarina. Puistosta siirrymme kirkonmäelle opastetulle kierrokselle kirkkoon ja hautausmaalle. Kierroksen jälkeen on paluu linja-autolla Kotkansaarelle.

Halukkailla on mahdollisuus jäädä klo 13 alkavaan messuun Kymin kirkkoon, josta lähetetään noin klo 14 seppelpartio sankarihaudalle. Kirkkokahvit nautitaan sankarihaudalla käynnin jälkeen. Paluu keskustaan linja-autolla noin klo 14.45.

11.15–12.30 Kymin kirkko ja hautausmaa -kävelykierros, maksuton

Tule kuulemaan ja muistelemaan kymiläisten lyhytikäisiä kirkkoja ja vanhalla hautausmaalla lepäävää kansainvälistä väkeä, heitä, jotka tekivät Kotkasta Kotkan.

Opastuksen jälkeen halukkailla on mahdollisuus jäädä klo 13 alkavaan messuun Kymin kirkkoon, josta lähetetään noin klo 14 seppelpartio sankarihaudalle. Kirkkokahvit nautitaan sankarihaudalla käynnin jälkeen. Paluu keskustaan linja-autolla noin klo 14.45.

12.00–15.00 Pyhtään keskiaikainen kivikirkko ja Stockfors, linja-autoretki, 30 €

Pyhälle Henrikille omistettu Pyhtään kirkko on peräisin 1460-luvulta. Se on parhaita alkuperäisessä rakennusmuodossaan säilyneitä keskiaikaisia kivikirkkoja Suomessa. Kirkon sijainti on keskeinen Kymijoen Pyhtään haaran ja Suuren Rantatien risteyskohdassa ja tämän seurauksena kirkon historia tapahtumineen on hyvin moninainen. Stockforssin puuhiomo perustettiin vuonna 1901. Tiloissa toimi saha vuosina 1906–1966 ja sen omistuksessa oli myös metsiä ja voimalaitoksia. Aikanaan tehdas oli Pyhtään tärkeimpiä työllistäjiä. Nykyään rouhea miljöö antaa

hyvän kuvan Kymijoen tehdastoiminnan historiasta ja toimii mm. taidenäyttelyiden ja levon sekä hyvinvoinnin tyyssijana.

12.30–14.00 Kirjailijoita ja kulttuuria kirkon korttelissa, kävelykierros 10 €

"Jokaista päivää seuraa yö, jokaista iloa varjostaa murhe." Tämän lauseen kirjoitti Toivo Pekkanen 70 vuotta sitten Lapsuuteni-romaanin ja samana vuonna syntyi Raija Siekkinen. Kierroksen aikana tulevat tutuiksi kotkalaiset kirjailijat eri vuosikymmeniltä aina tähän päivään, samoin kuin Kotkan kirkon ympäristön arkkitehtuuri. Kierros päättyy Korkeavuorenkadulle sarjakuvataiteilija Marko Turusen Superturunen-sarjakuvapuotiin. Hän on yksi Suomen tunnetuimmista sarjakuvataiteilijoista maailmalla. Lähtö: Toivo Pekkasen hautamuistomerkki Kotkan kirkon vieressä. Min. 10 osallistujaa.

Kohdista älypuhelimesi kamera koodiin ja katso ohjelma osoitteessa
Kotka.fi/kotiseutupaivat/retket-ja-kavelykierrokset

Varaukset kierroksille ja retkille tapahtuman nettisivuilla
Kotka.fi/kotiseutupaivat/ilmoittautuminen

KESKUSTELU- KAMMARIT JA SEMINAARI

PERJANTAINA 8.9.

Kuva: Kalle Nikander / Kootseutuliitto

10.30–11.30 Keskustelukammari:

Ulkosaariston perinne,

Merikeskus Vellamon Ruuma-tila

Lavansaarelaisten siirtolaisten evakuoituminen Kotkaan syksyllä 1939 ennen talvisodan syttymistä, monien myöhemmät vaiheet kotkalaisina ja täten Kotkan muuttuminen aikojen kuluessa uudeksi kotiseudeksi. Aiheeseen liittyy kiitollisuutta sekä avulialta ihmisiä kohtaan, että niitä tahoja kohtaan, jotka järjestivät evakoille majoituspaikkoja esim. Sunilan tyhjentyneissä pytingeissä, seurojentaloilla, kouluilla ja jopa yksityisillä maatiloilla. Sodan jälkeen lavansaarelaisia asettui eri puolille Kotkaa, usein enemmänkin perheitä samoille kulmille, kuten esim. Korelaan, Mussaloon ja Hirssaareen. Keskustelijoina Anna-Riitta Pohjola Lavansaari-Seurasta, Juha Viberg Suursaari-seurasta ja Sirpa Ollikainen Haapasaari-Seurasta. Moderaattorina toimii intendentti Marja Salmijärvi Kymenlaakson museosta.

10.30–11.30 Keskustelukammari:

Satama ennen ja nyt, Merikeskus Vellamon auditorio

Ensin oli satama ja sitten kaupunki. Kotkan kaupunki kasvoi sataman ympärille ja satama kaupungin tärkeän elinkeinon tuottajaksi. Mukana keskustelussa ovat satamamies Sampo Halttunen ja historian maisteri Mikko Raki, Steveco Oy:n varas-totoimintojen päällikkö. Keskustelua johtaa markkinointipäällikkö Petra Kuitunen HaminaKotka Satama Oy:stä.

10.30–11.30 Keskustelukammari ja työpaja:

Miltä teollisuus tuntuu, Merikeskus Vellamon opetustilat Kaija ja Ahti

Tervetuloa keskustelemaan metsäteollisuuden vaikutuksista elinympäristöömme. Tavoitteena on tunnistaa ja jakaa kokemuksia, miten metsäteollisuus on vaikuttanut ihmisiin eri puolilla Suomea. Keskustelua ohjaa Emilia Osmala Osanasta.

13–14.30 Avajaisseminaari:

Rakkaudesta kotiseutuun; vapaaehtoiset ja kotiseuturakkaus, Satama Areena

Miten kotiseuturakkaus näkyy Kotkassa ja Kymenlaaksossa? Kotiseuturakkaudesta ja -ylpeydestä syntyy virtaa ja verkostoja oman paikallisen kulttuuriperinnön esiin nostamiseksi ja sen ylläpitämiseksi. Kotiseuturakkaus ja kulttuuriperintö ovat myös voimavaroja matkailussa – miten kotiseuturakkaudella vaalittu kulttuuriperintö näyttäytyy kotimaan matkailun ja kansainvälisen kulttuurimatkailun vetovoimatekijänä? Seminaarissa kuullaan alustuksia paikallisesta kotiseuturakkaudesta aina eurooppalaisen tason verkostotoimintaan asti. Seminaarin kulttuuriohjelmasta vastaa näyttelijälausuja **Matti Ristinen** (kuvassa vasemmalla) seurueineen. Alustusten lomassa nautitaan katkelma Runonlausuntaa ja haitarimusiikkia kiertue-esityksestä, joka lähtee kierrokselle maamme seurantalaille keväällä 2024. Esitys on ylityslaulu suomalaiselle runoudelle. Se on sanan, sävelen ja liikkeen yhdistävä näyttämöteos, joka tarkastelee ikaikaisia elämän teemoja: elämää, kuolemaa – ja rakkautta. Runonlausuntaa ja haitarimusiikkia -esityksen tekijäjoukko on omilla aloillaan tunnustettuja, meritoituneita taiteilijoita.

15–16 Keskustelukammari: Satama Areenan arkkitehtuuri

Arkkitehti Samuli Woolston, arkkitehtitoimisto ALA Oy, Satama Areena

15–16.45 Keskustelukammari:

Kotiseutusuhde ja osallisuuden moninaiset tarinat,

Merikeskus Vellamon auditorio

Miten kotiseutusuhde syntyy ja miten se ilmenee? Miten sitä voi rakentaa? Miten kotiseudulle juurtuminen ja kotoutuminen vahvistavat osallisuutta? Kuinka vahvistaa osallisuutta sosiaalisesti kestävästi siellä, missä sitä ei vielä koeta? Keskustelukammarissa pureudutaan kotiseutusuhteen ja osallisuuden vahvistamisen teemoihin. Keskustelukammarin järjestävät yhteistyössä Kotiseutuliitto ja Maaseudun sivistysliitto ja mukana toteutuksessa ovat mm. Kotkan kaupunki ja Kuntaliitto. Keskustelukammarissa näemme draamaesityksen kotkalaisuuden ytimeä. Sitä seuraavassa akvaariokeskustelussa mukana ovat:

- **Jouko Rauhala** Kotkan kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja
- **Tommi Iivonen** Kotkan kaupunginvaltuuston jäsen
- **Maria Salenius** kehittämisspäälikkö, Kuntaliitto. Hyvinvoinnin edistäjä, joka uskoo yhteiskunnan mahdollisuuksiin pitää kaikki mukana.
- **Hanna Pikka** osallisuuskoordinaattori, Kotkan kaupunki. Teemoina osallisuus, yhteisöllisyys ja kaikenlainen omaehtoinen aktiivisuus hyvinvoinnin tukena. >>

● **Virpi Skippari** koulutuspäällikkö, Maaseudun Sivistysliitto. Kansalaistoiminnan puolestapuhuja, joka uskoo yhteisöllisyyden voimaan ja haluaa innostaa ihmisiä vaikuttamaan.

● **Anna-Maija Korhonen** Kotiseutuliiton valtuuston I varapuheenjohtaja. Kotiseutukasvattaja ja opettaja, kulttuurin tulisieluinen puolestapuhuja.

15–16.45 Kuntakammari: Rakennettua perintöä inventoimassa: mikä meille on tärkeää? Merikeskus Vellamon opetustilat Kaija ja Ahti

Keskustelukammarissa pureudutaan rakennetun kulttuuriperinnön inventointiin ja vaalimiseen sekä kuntalaisten rooliin kulttuuriperintökohteiden tunnistamisessa. Kammarissa kuullaan esimerkkitapauksia Kymenlaaksosta ja asiantuntijoiden näkemyksiä rakennetun kulttuuriperinnön monista ulottuvuuksista. Myös yleisö pääsee osallistumaan. Keskustelukammarin järjestävät yhteistyössä Kymenlaakson liitto ja Kotiseutuliitto. Paneelikeskustelussa mukana ovat mm. Kotiseutupäivien suojelija, Museoviraston pääjohtaja Tiina Merisalo ja Kuntaliiton erityisasiantuntija Johanna Selkee. Kammarin juontaa ja paneelikeskustelun moderoi toimittaja Jari Korkki.

15–16.45 Kaupunkipaahtimo: Puistot kuntalaisten voimavarana, Merikeskus Vellamon Ruuma-tila

Tervetuloa keskustelemaan kaupunkitoimijoille tärkeistä aiheista! Kaupunkipaahtimossa on tarjolla alustuksia ja ryhmäpohdintaa erilaisista teemoista kaupunkien puistoihin liittyen. Kammarissa kuulemme katsauksia esimerkiksi puistokummitoimintaan ja kansalliseen kaupunkipuistoon liittyen. Esillä ovat myös rautatieasemapuistot kulttuuriympäristökohteina. Keskustelukammarin järjestää Kotiseutuliiton kaupunkityön jaosto.

LAUANTAINA 9.9.

10–11.30 Keskustelukammari: ”Kotkan ilmapuolustuksen taistelupaikat 1939–1944”, Merikeskus Vellamon auditorio

Keskustelussa ovat mukana historiataustan tutkinut ja oppaan käsikirjoituksesta vastannut evl (evp) Reijo Alanne, julkaisujaoston vetäjä evl (evp) Vesa Sundqvist ja Ilmatorjuntasäätiön edustaja kenrl (evp) Hannu Herranen.

Kohdista älypuhelimesi kamera koodiin ja lue lisää osoitteessa
Kotka.fi/kotiseutupaivat/kammarit-ja-seminaari

13–14.30 Keskustelukammari:

Monikulttuurisuus ja kotiseuturakkaus, Satama Areena

Kolme erilaista tarinaa; Pakolaisleiriltä uuteen alkuun, Kun rakkaus voittaa ja Äitinä Venäjän hyökkäyssodan jaloissa. Johanna Hasu Monikulttuurinen keskus Myllystä johdattelee aiheeseen, miten eri maista Kotkaan asettuneet kansalaiset kokevat kotiseuturakkauden.

**Suomen
Kotiseutuliitto**

**Rakkaudesta
kotiseutuun**

Maan suurin kulttuurialan kansalaisjärjestö ja kotiseututyön keskusjärjestö

Jäsenenä kotiseutu- ja kaupunginosayhdistyksiä, järjestöjä, kaupunkeja, kuntia, maakuntien liitot

Vaalii kulttuuri-perintöä ja sen moninaisuutta

Nostaa esille paikalliskulttuureita ja vaikuttaa päätöksentekoon

Kuva: Bisher Sawan

Yhdessä edistämme ympäristöystävällisiä valintoja

MM Kotkamillsin tehtävänä on edistää kehitystä kestäväan elämiseen, asumiseen ja kuluttamiseen.

Olemme luotettava, ketterä ja menestyksekkäs kumppani, joka tarjoaa uusia ja kestäviä puuhun perustuvia ratkaisuja nyt ja tulevaisuudessa.

Ota tulevaisuus haltuusi.

KOTKAMILLS

PUNN VUORO

Näillä tarinoilla on syynsä.

11.1.2026 asti
Merikeskus Vellamossa

KYMEN
LAAKSON
MUSEO

MERIKESKUS VELLAMO

Museoiden koti meren äärellä.

Kymenlaakson museon
elämyksellinen *Puun vuoro*
-näyttely tekee näkyväksi arjen
sankarit sukupolvia
yhdistävällä alalla,
jonka siluetti on edelleen
olennainen osa
kymenlaaksolaista
kaupunki- ja mielenmaisemaa.

merikeskusvellamo.fi
vellamo-kanava.fi

Tornatorintie 99, Kotka

SYKSYN TÄYDELTÄ TAPAHTUMIA!

Tutustu ohjelmistoomme osoitteessa
satama.fi/tapahtumat

8.–10.9.

Valtakunnalliset Kotiseutupäivät

23.–24.9.

Hyväntuulen messut

18.–21.10.

Aaltoja! Valoa ja ääntä Kotkassa

24.–27.11.

Kotka human rights film festival
kansainvälinen elokuvafestivaali

Kaikki alueen tapahtumat,
konsertit, teatteriesitykset, keikat,
messut ja muut osoitteessa

Kymenlaaksonyt.fi

MAJOITUS

*Kohdista älypuhelimesi
kamera koodiin
Kotka.fi/kotiseutupaivat/
majoitus*

INFO

*Kotka.fi/kotiseutupaivat/
yleisinfo*

